

84

EUSKALZALEEN-BILZARRA

1912 ^{garrenko} BIL-ALDIA

EGINA

DONAPHALEUN

BURUILLAREN 28 ^{an}

JAUN GEORGES LACOMBE

BURU-LEHEN

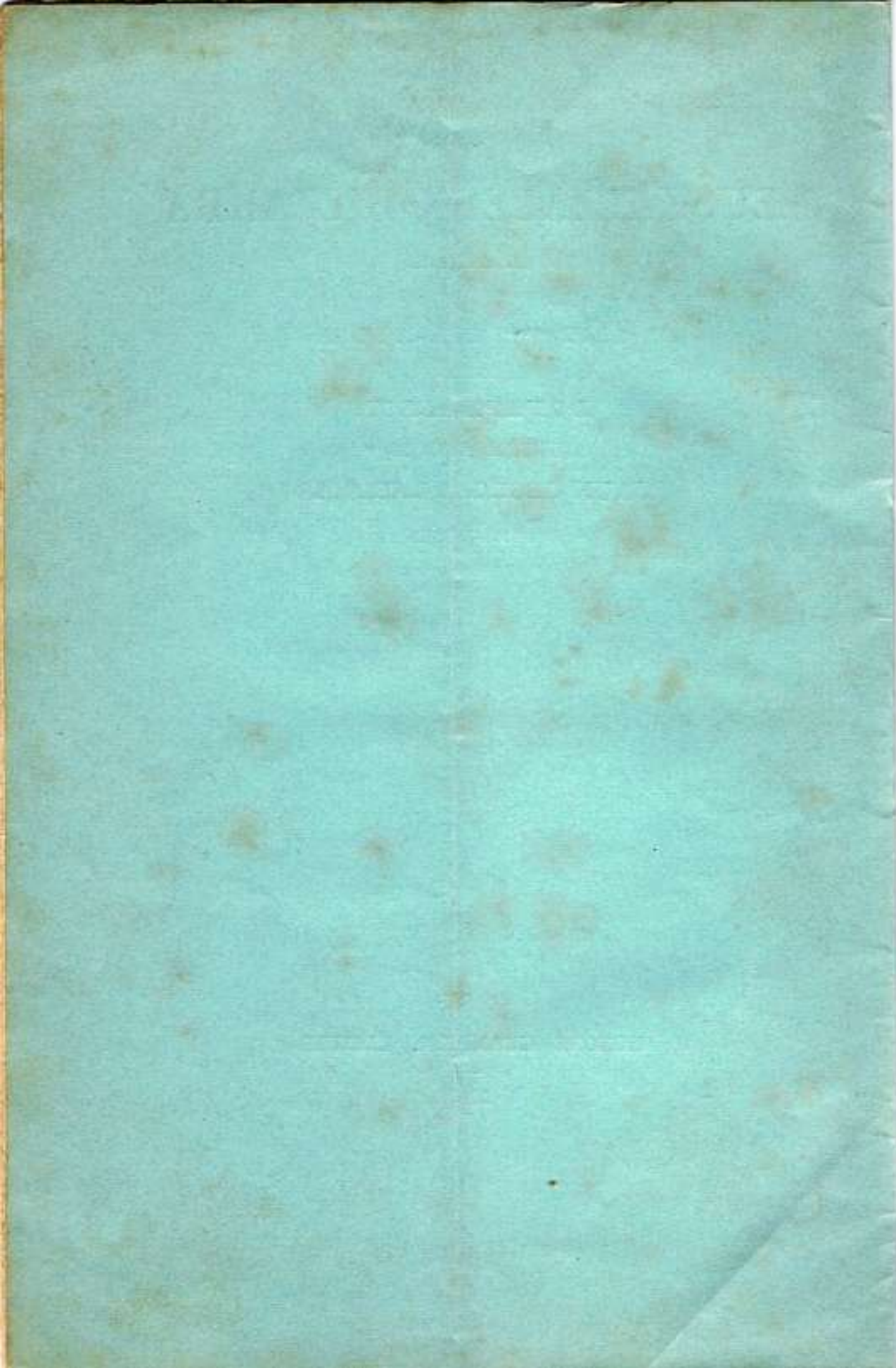
PARIS

HONORÉ CHAMPION, ÉDITEUR

—
1913

ATV

29279

EUSKALZALEEN-BILZARRA

1912^{eko} BIL-ALDIA.

Euskalzaleen-Bilzarrak, aurthengo bere bil-aldia zuen Donaphaleun, buruillaren 28^{an}. Hamar orenen ondoko, ehun eta berrogoi bat bilzar-lagun bilduak aurkhitu dire, *Nere Jaun Pierre Gueraçague* hirian notari eta hiriko hauzaphez denak onhetsi zioten barnedegi ederrean. Jaun hauzaphezak euskaraz egin dio bilkhurari ongi-ethorria. Atsegin handiz bilkhurak aditu du, eta esku zarta handiz saristatu haren hitza, bilkhurarentzat amulsu bezain, Euskal-mintzairarentzat khartsua.

Jaun Georges Lacombe, Buru lehenak, nihork guti edo batek ere, bardint ez lezaken jakintsun-euskara batez, bihurtu diozka bilkhuraren izenean eskerrak, eta bere aldian esku zarta handiz saristatua izaturik, adiarazi du bilzar-lana hasterat zohala.

Berak aiphu ditu lehenik, bilkhuran ezin aurkhitzeaz nahigabe dutenak, bai eta ere erasaten du laur hogoi eta hamar bat euskalzale Laguntasunerat sartzea galdetzen dutenak badirela; onhesten dire guziak.

Orhoitzapen amulsu bat emana zaiote gero, Jainkoak aurthen bereganat deithu dituen hirur bilzar-laguneri. Aiphu da lehembizikorik *Charles Becas*, Bidarteko erretoz zena. Ethorkiz Ainhoa-rra zen, beraz Laburdiko mintzaira berezienaren ithurburutik. Lakhet zuen euskarazko neurthitz bichitarik moldatzea, hala nola « Mochkorraren igande arratsa ». Moldatu zituen ere kobla batzu, bere aphez lagunen, barnerako eta kaporako itchura guziari ezin hobeki zohazkonak; bai eta ere, Andre-Dona-Mariaren goresgarri, kantika bozkariozko bat, *Schola Cantorum* Donibane-Lohitzungoak, bere Meza miretsien ondotik errepikatzen duena. — Aiphu da bigarrenekorik *Ovide d'Arthez-Lassalle*, Prefeturan Kontseilari izatua. Laguntasunari haste hastetik eman zioen izena, eta hel-arazi bere emaitza. Geroztik, bere tokiaren gureganikako urruntasunak, adinak ere behar bada, eta emaitzen sar-arazteko

gure moldegaizkeriak, ez zuten, ez gutartean aurkhitzen, ez bertze emaitzarik egiten lagundu—Aiphu da azkenekotz *Théophile Barran*, notari ondoa. Bilzar-lagun khartsuenetarik zen; bilkhuratan, bai urrunetan ere aurkhitzeari, huts egiten ez zakien. Hura ginduen, asmu hau izatu zuen lagun bakharra: Ez othe gindukeen *Hilabetekari* bat gutartean moldatu. Euskararen argitasun zembeiti, eta haren urhats on edo gaichtoari lobazken gerthakariak, ezagut-arazi zituzkeena. Barran zenak, bere guthun edo letrak, euskaraz iskribatzen zerauzkun, eta daukagu berri ebahar alegeragarrien kondatzeko, bere parerik ez zuela. — Jainkoak bere lorian dituela, horiek ziren, iragan urthe horrek ereman dauzkigon lagunak.

Hortarik harat, irakurtu dire eta onhartuak izatu, jazko bilkhurari eta har-emanari behatzen ziren chehetasunak.

Buru lehenak orduan aiphatzen du gauza bat, duela bi urthe bilzar-lagun batek bilkhurari begien aintzinerat eman zioena, iragan urtheko bilkhuran erreberitu zena, eta geroztik ezin bururatuz egotua: zerik eta, Euskarari chede diogun iraupenaren emateko, galdetu eta ardietsi behar gindukela, *Euskara* izan dadien irakatsia, Semenariotan, eta gure herrietako haurren eskoletan. — Bilkhura guziaren ordu hartako atzartasunak, eta bilzar-lagun berezienetarik zembaiten eta goretsienen ere argudioak, argudio funts handitakoak, ezagutzerat eman dute, zembait zen aiphamen hori bilkhura guziaren goarako. Eztabada, den amul-sukiena luzez atchiki duen hortarik, alchatu dire hirur gauza: *Lehembizikoa*, irakaspen horrek, Euskararen iraupenarentzat, hanitz erran nahi lukela; — *bigarrenekoa*, eskola nausi edo irakasleek, frantses mintzairaren irakasteko, bereri zaizkoten urhats hoberenez hautu egin dezaketela, beraz frantsesaren irakasteko laguntza hoberenentarik bat bezala, Euskararen eskolarat sararaztea, beren eskuan luketela; *hirugarrena*, dela semenarioko, dela eskoletako ikhasleeri gogoaren ontzeko, gure *Laguntasuna*, urthetik urtherako sari baten ematerat lagokeela: hala nola, semenarioko ikhasle hoberen bati osorik, edo hoberen zembeiti zathitzeko, gutiagorik gabe, *ehun libera*; eta eskoletako haur ikhasle hoberen zembeiti, gutiagorik gabe, *ehun eta berrogoita hamar libera*.

Hori guziari darraikola, hitzartzen da, Buru-Lehenaren erranetik eta bilkhura guziaren nahitik, urtheko *bilzar buruzagiak* eta *buru-lehen goretsizkoak* batetarat ezarriz, moldatzen dela *Bilkhura* edo *Kontseilu* berezi bat, Kontseilarieri bereri zaiote-

nean eta zaioten tokirat bilduz, irakaspen baitezpadako horren ahalik hobekiena bururatzen laguntzeko, eta bertze urhats baitezpadakoeri beren *hots* ahalik hoberenaren emateko baliatzekoa.

Orduan zuketan aldi, hamar bat bertze chedek, bilkhuran aipatuak eta eztabadakatuak izateko. Egin ahal ez den gauza, aintzinagoko ezbaiek sobrache hedadura hartu zutelakotz.

Gehiagokorik gabe, berritzen dire Erregelamenduaren arabera, urtheko bilzar-buruzagiak, eta izendatzen :

<i>Jaun Etienne Decrept</i>	Buru lehen,
<i>Don J.-B^{te} de Larreta</i>	Buru bigarren,
<i>Jaun Jean Sagaspe</i>	
« <i>Jean Claude Salaberry</i>	Buru direnekin jartzaile,
« <i>Jean Errecart</i>	
« <i>Martin Landerreche</i>	Iskribari.
« <i>J.-B^{te} Diriar</i>	Har-emanaren buru.

Hitzartzen da azkenekotz, dathorren urtheko bil-aldia Guetharian eginen dela, Agorrillaren 15^{etik} buruillaren 30^{erata} artean.

Eguerditik oren erdian, sartzten dire, zahar eta berri, bilzarlagunak, Jaun *Frédéric de St Jayme*, kontseilari-jeneral, bilzarlagunaren Trinketerat : oihaleria distirantek, eta larrazkeneko aldaska ferdarats eta lore ederrek, barnez ederresten duten trinket ikusten den handienerat.

Emana zen mahaina, buru batek, bertze buru alderat, bilzarlagunentzat ; buru buruan, bertzearekin eskuaire, urtheko buruzagientzat. Eta han, oren pare batez gozaturik, ziotenak baziren, bildu ez ziren lagun batez edo bertzez orhoituz :

« Han ez zen deus mentsik,
Maitia, zu baizik. »

Izaiterainokoan ezarria, pollit eta chothil, urhe kolore, euskal-
edari « *Izarra* », batbederaren aintzinean dirdiratzen zagoena.

Izar chehe hoikien emaitza, larriagoko eskaintza bati buruz abiatua zen. Hurbildu zen ezik bestaren moldatzaile, *Jaun Fr. de St Jayme*, bilzar buruzagietarat, erranez : « Eskaintzerat dohatzue emaitza bat, gogoetatze beharrik gabe, nik uste, onhartuko duzuen. » Chutitu zen, harekin bateau, *Jaun Grattau*, euskal-izarraren berritzailea, zioelarik : « Erreberritu dut, Jaunak, *euskal-izar* maite duzuen. Izarrak ematen darot urhez ichuria. Nik ere eman nahi diot, Euskal-Herriaren mami den Eus-

kalzaleen-Bilzarrari, *izar eta urhe*, mila liberarena : urhetan eta edaritan erdizka. » Esku zarta luzeak ihardesten diote.

Gero zen, bihotzeko bertze bide, beharriaren aldi, Aditu behar ziren, *Jaun G. Cazenave*, hazparrandar, Parisko operan *gorako* kantari lehen dena, bai eta *Jaun Delpani*, Parisen *aphaleko* lehenetarik atheratua, aurthengorik *Monaco* aiphaturat eremana : bata eta bertzea, egun hortako Donaphaleurat ekharriak.

Hoikien urhatsari *sar-iria* zabaldu zioen *J. B^e Diriant*, jaun notari, egitekoetan bezain, musikan entzunak, bere *Schola Amikuztarra*, mehe-lodi (*mélodie*) guzietan, choragarriki derabilkane-ekin.

Schola Amikuztar-ra, zohakon bezala, esku-zarta ederrez goretsi delarik, agertzen da *Cazenave*, ez arrotz baten balde, itchura hotz batekin, bainan bilkhura guziari herritar eta adiskide baten arraiziä erakutsiz. Kantatzen du lehenik « *Guernicaco arbola* », Euskaldun libertatearen kanta, bilkhurak chutik aditzen duena ; gero « *Nere etchea* », gure menditarren atseginak aiphu dituen; bai eta bertze kantarik ere, berritz eta berritz galdetua izaturik. Eta kantaria, gora ematen hasirik, gorago zohanean, eta guziek ongi zakitena, gorago oraino heltzeko zuenean, hatsik gabe zagoen bilkhura, hel ez zadien beldurrez. Bainan nola arranoa, *hegastin errege*, harroka gorenetik airatuz, hedoez gorago, gorago eta ederkiago, hegal geldi eta zabalez, zern gainean harahunakatzen baita, halagure kantariak, goreneko bere itzulikak, bulhar bethez zerabilzkan, eta azken goren gorenekoa ozenki eta gozoki jorik, ichiltzerat zohalarik, airea bururatzetat utzi gabe, bilkhurak har zezaken hatsa, eta kantaria, esku zarta ezin ichilduzko gorets zezaketen.

Delpani bere aldiz aphaletik, duphatik bezala, Parisko botheretsuenetarik atheratua, oi ! zerkhantaria ! Begithartez ilhuna, gorphutz bethekoa, zohitzerat emana, delarik gizon ederra, arrotz bezala arraiziarik gabe, aintzinerat agertzen da. Kantatzen hasiz geroz, gorago du kopeta, eta artetan phindarrak badariozko begietarik.

Hurbildik dakusanak, dio bere gogoarekin : Gauza ilhunen, aubendagarrien, lartzura bihotzera deramatenen khantatzeko, zer aingeru larderiazkoa, ezpatalaria, arkanjelu ihortziria derabilkana ! Haren boz aphaal botheretsu lodia, lodi bezain gozoa, ez bide da aditzaileen beharrietarik bi zortziz ezeztatuko ! Esku zartak luzez eta bihotzez ematen zaizko, irabazia zuen bezala.

Bilkhurak bazakien, bi bilzar-lagun gazte, biak Tolosarrak, bata

kantari eta bertzea musikari, ager daitezkenak bagintuela. Agertu ere badire, otboituak izaturik, Parisko bi hutetsien ondotik : *don Jose Eizaguirre* eta *don Isaac Lopez de Mendizabal*. Hain dire biak eder atheratu, gorako kanta-aire ederretan, non *Jaun Delpani*, *opera-ko* mail guzien eta gorabehera guziaren berri dakienak baitzioen, baldinetariak nahi balire bi jaun gazte horiek, Pariserat aldaratu, *ehun milakak*, eder eta gora, laster meta letzaketela.

Hitz batez gauzen bururatzeko, guziek dakitena da, ez zela Euskalzaleen Bilzarra oraidinokoan, hoinbertzetarainoko distiraduretan aurkhitu. Eta urhats hoin ikusgarrien gastuak, hain dire moldatu ara antzedunez, non, ez baita bilzar-dirua ardit batez ere behartu.

Hori du zinez ongi begietarat eman *Donaphaleuko Egunkariak*, urriaren 6^{ek} bere ager-aldian. Huna haren erranak hitzez hitz :

« Iragan larumbateko arrats-aldea, hain eder izatu dena, ez zaio Bilzarrari deus ere gusta. Bestarat sarthu direnek eman dutenetik, eskaini zaizkote :

1° Zilhargin lanez moldaturikako gauza ikusgarritarik, *Jaun Delpani* eta *Jaun Cazenave* kantariari ;

2° Bazkari on bat *Schola Amicuztar*-eko 22 gazte laguneri ;

3° Ikustate gisako bana, athe zainari, mahain zerbitzariari eta lan zerbeitetan eskua sarthu duteneri.

Erran gabea delarik, dohain ikusgarrien ematerat eta ikustate gisakoen egiterat heldu gabe, bilkhura-aintzineko eta aphairu-aintzineko gauzen abiadurak, Jaun Cazenave-rentzateko suthorga, Egunkarietako eta Moldiztegiko gastuak, eta zer bai eta zer ez, lehenetarik pagatuak zirela.

Hitz batez gastu guzien asetzekoa, hain da urhats onez ethorri, non ez baita Bilzar-dirua, ardit batez ere gutitu, ardit baten bilzar diruari khentzerik, ez baitzaio bati ere gogorat ethorri. »

Guziaren buru: eta guziaren bidez :

Bizi bedi Euskara !
Bizi Euskalzaleen-Bilzarra !
Bizi Donaphaleuko hiria !

Bilzar-Iskribaria,
Martin LANDERRECHE, apheza,

Espeletan, Urriaren 20^{ean}
1912 garrenean.

Orhoitzapenezko marmolak

Jazko bilkhuran hitzartua izatu zen bezala, Laburdiko Euskalzale zaharren orhoitzapenezko marmolari behatzen denaz, elgarrekin egotu gare, *don Julio Urquijo*-koa eta *Martin Landerreche*, apheza. Gu bien erranera bada, marmolaren izatea eta lehene-tarik izatea eman zaiotenak dire : *Silvain Pouvreau*, apheza, eta *Joannes Etcheberri*-ko, aphez doctor theologia.

I. — SILVAIN POUVREAU.

Silvain Pouvreau, apheza. « Bourgez-ko diosesatik, Baionako diosesarat, ethorria zen.

Eta hemen, beharrez kampako solas bat iragaitean adi-arazteko, « Bourges » deritzan hiria, demboraz *Bituriges* deithua izatu da. Eta nola izen hori, *bi ithurri*, zembeiten arabera, euskal-hitzez moldatua baita ; hala nola eretz hortan, duela hogoi bat urthe, mendipe batean euskal izeneko hiri bat, *Baratzia* deithua edirein baita, eta gehiago dena, atzemaite hori egina izatu baita, orai ere « jardin de la France » deithua den eskualde batean : erran daiteke, *Silvain Pouvreau*, eskualde hek beretako aphezak, bere zainetan, ondoren ondo, garraia zezakela, lekhu hek beretako euskaldun arbasoen odola.

Zer nahi den ordean errankisun hortaz, guziek dakitena da, *Silvain Pouvreau*, 1639^{an}, *François Fouquet*, Baionako aphez-piku egin zutenaren ondotik, edo, hobeki errateko, harekin batean, gure diosesarat ethorri zela.

Baionarat eta, euskaldun jendekiari begia eman zioen ordutik, arras hartua aurkhitu zen euskaldunen moldura guziaz, hala nola auhendatua, jendekia hori, esku-liburu onik aski gabez, jainkozko bidetan iduriz gibelatuegia ikusteaz. Horra zergatik, gure mintzairaren ikhasteari su eta khar lothurik, molde onez ikhasi zuen *Euskara*, eta itzuli zituen euskaralat eta argitaratu :

1° — 1636^{an}, *Gvristinoen Dotrina*, eminentissimo jaun Cardinal Duke de Richelieuc egvina ;

2º — 1664^{ean}, San Frantses de Sales Genevako ipizpikuaren *Philotea* ;

3º — 1665^{ean}, *Godv Espirituala*, aita don Lorenzo Scupoli theatinoak italianozen egina.

Hirur liburu aipagarri hoitaz bertzalde, itzuli zuen euskarat eta ez argitaratu *Jesu-Christoren Imitazionea* ; — moldatzen hasi *euskal-hizkunde edo Gramatika*, — eta, gehiago balio zuena, moldatuche *Diccionario edo Hiztegi bat* : azken liburu hau, bertze bi aintzinekoak bezala, eskutitz utzia, Liburutegi berezien batzutan baizik edireiten ez delarik, *Euskara* barnarik, ithurburu gorenekotarik hartu nahi dutenek, eskustatu nahi izaten dutena.

Horra bada haren ethorkiari dohakonaz zer idurituz, haren euskarazko lanak eta bereziki haren *Hiztegia* goresgarri direla ikusiz, eta azkenekotz Euskaldunen mintzaira eta arimako urhatsa zembat lagundu, eta geroztikako euskalzaleak, gauza beretan bermatzerat, bere khar ederraz nola sustatu dituen ezagutuz, gu bi izeñdatu garenek daukagu, orhoitzapen onezko marmola, oraino izan ez dutenen artean, lehenetarik, *Silvain Pouvreau* euskalzale khartsu eta argituari zaiola zor, emateko Bidarten, han zenaz geroz urthez erretor egotu.

Noren gustuz eta zer urhezko hitzekin emanen zaioen, eztabadakatzea, berak nahi duelarik, bilkhurari dohako.

II. — JOANNES D'ÉTCHEBERRI.

Joannes d'Etcheberri, aphez eta doctor theologo bat da, gure arabera, marmolaren izatea eta lehenetarik izatea tokatzen zai-
oena.

Nahiz ez diren, ez haren ethorkia, ez haren aphez herronka ezagutuak, haren eskutikako liburuek, eta aphez buruzagiek liburu hetaz eginikako laudorioek, aski goraki baderasate haren merezimendua.

Haren eskutikako liburuak dire :

1º — *Manual debocionezcoa*, edo ezperen oren oro escvetan erabilceco liburuchoa. Escarazco versvtan egiña eta gucia bi partetan berecia. Argitaratua 1627^{an}.

Manual debocionezko hortarik liburu oso bakhar bat, eta hura Parisko liburutegi nazionalean, edireiten da. Paueko liburutegiak bertze bat badu, ez ordean osoa.

Liburu bera 1669^{an}, beraz lehenbizikotik 42 urtheren buruan,

bigarren aldikotz argitaratu zen. Hortarik ezagutzeko baita, liburu horrek bere bidea onez egin zuela.

Liburuaren bi athera-aldieri, onhesmenezko eta goresmenezko aphez aiphagarrienen hitz berak eratchiki zitzaizkoten : *Piarres Axular* - enak eta *Piarres de Guillentina* - renak euskaraz ; *Joanes de Heguy* eta *Et. Hirigoiti*-renak latinez ; *Oiharard* bikario jeneralaren onhesmena latinez, eta *Piarres de Argaiñaratz* predikariaren *acrosticha* bat euskal-neurt-hilzez ; guzien hitzak, eman zazkioketen goresmen atzarriekin.

Aita Larramendi, Jesuista Gipuzkoarrak bere *Hizkunde* edo Gramatikan, Etcheberri-ren liburuko bertsu edo neurthitzetarik eman zituen 18, zioelarik, Salamankan edireiten zela liburu hoitarik bakhar bat.

Baionako liburutegiak ere badu, bigarren ager-aldiko liburuetarik bakhar bat, ez hargatik osoa.

2º — *Joannes Etcheberri*-koaren bigarren liburuak titulutzat dakhar : *Noelac eta bertce canta espiritual berriac*... *Joannes d'Etcheberri* doctor theologoac 1645^{ean} egviñac.

Kantika sarkhor bezain miresgarri hoikien laudorioa egiten du, nihork egin lezaken baino hobeki, laur ehun urthe hurbileko hoik beren urhatsak, urhats gutartean nihoiz bezain kartsuki errepikatuz dabilanak.

Noelen liburu chumea argitaratu zen ordutik, ederretsi zuten *Piarres de la Masse*, Donibaneko erretoraren, eta *Piarres de Urtubie* dotor thelogoaren euskarazko lekhukotasunek, *d'Orharard* bikario jeneralaren latinezko onhesmenak, *Joanes d'Iharce* aphez-tribunaleko buru-lehenaren latinezko neurthitzek, *Et. de Hirigoiti* aphezaren goresmenezko neurthitz latinek, eta azkenekotz *Piarres de Argaiñaratz* predikariaren neurthitz berezi *acrosticha* deitzen direnek.

Noelac azkenekotz, ohartgarri dena, mende hirur laurdenez, bederatzi alditaraino izatu ziren argitaratuak.

3º — *Joannes Etcheberri*-koaren hirugarren liburua da : *Elicara erabilceco liberva*.

Lehen aldiko, 1636^{ean} argitaratu zelarik, 1666^{ean} beraz hogoi eta hamar urtheren buruko, hirugarren aldikotz argitaratu zen. Huni ere beraz zor zitzaizkon lekhukatasun onezko, onhesmenezko eta goresmen handiko, aphez eta buruzagi hautukoen hitzak. Badakigu eman ere bazitzaizkola, aphez aiphagarri berenganik, mintzaira eta mintza-molde erran diren berez, bai eta bertzalde *Joannes Claverie* aphez batenganikako negurthitz eta mintza-molde frantsesezkoetz.

Bigarren athera alditik, liburu bakhar bat da oso gelditua; eta hirugarren athera-alditik hirur badire; hetarik oso gelditu den bakharra aurkhitzen delarik, *British-Museum* deithu Angeltarrek liburutegi aiphatuan.

Guziaren buru daukagu, *Joannes Etcheberri*-koari, aurthengo marmoletarik bigarrena zaiuela zor.

Eta non emanik izateko?

Ez direlarik ezagutuak *Joannes Etcheberri*-koaren ez ethorkia, ez aphez herronka, ohartzeko badugu, horren liburuak Laburdiko eta itsas-hegiko mintza-molde eder eta garbiz direla, eta, guk uste, marmol-harria Donibanen, Laburdiko hiri nausian emateko zaiuela; bilkhurak ikusiko noren gostuz eta zer urhezko hitzekin¹.

Iskribaria,

Martin Landerreche, aph.

Donibane-Lohitzunen, buruillaren lehenean, 1912 garrenean.

1. Tous les détails biographiques et bibliographiques de ces deux études, nous les avons empruntés à l'admirable Bibliographie de M. Julien Vinson.

LISTE DES ASSOCIÉS

1912-1913

MEMBRES D'HONNEUR

MM.

1. Schuchardt (Hugo), villa Malwine	Graz (Autriche).
2. Uhlenbeck (C.-C.), Nieuw Ryjn.	Leyde (Hollande).
3. Linschmann (Th.)	Meningen.
4. Eys (W.-J. Van)	San Remo (Italia).
5. Vinson (Julien), professeur à l'École des Langues orientales vivantes, 58, rue de l'Université...	Paris.

MEMBRE FONDATEUR (*membre actif*).

1. Fortabat (Lucien), 128, boulevard de Courcelles	Paris.

PRÉSIDENTS HONORAIRES (*membres actifs*).

2. Campion (Don Arturo), villa Emilenea (Athegorrieta), San Sebastian, ou bien	Pampelune (Nav.).
3. Urquijo (Don Julio de), château Urquixo-baita	Saint-Jean-de-Luz.
4. Jaurgain (Jean de), villa Derrey ..	Ciboure.
5. Lacombe (Georges), homme de lettres, 137, boulevard Saint-Michel	Paris.

MEMBRES ACTIFS.

6. Decrept (Étienne), artiste peintre, homme de lettres, président	Bidart.
7. Larreta (Don Juan-Bautista de),	

Palacio Azelain-Sorabilla, vice-président.....	Andoain (Guip.).
8. Sagaspe (Jean), instituteur, vice-président.....	Iholdy.
9. Abadie (Eugène), négociant.....	Sare.
10. Abadie (Jean d'), château d'Ithorrots.....	Ithorrots.
11. Abadie (Paul), négociant.....	Sare.
12. Abartiague (W. Lewy d'), publiciste, 11 bis, rue d'Édimbourg, Paris, ou.....	Ossès.
13. Aguirre (Eusebio), banquier... ..	Saint-Jean-Pied-de-Port.
14. Aguirre (Michel), négociant... ..	Sare.
15. Ahetz-Etcheber (Bernard), chef d'institution.....	Saint-Jean-de-Luz.
16. Ahetz-Etcheber (Joseph), secrétaire de la mairie.....	Saint-Jean-de-Luz.
17. Alamon (Jean-Baptiste), notaire.....	Saint-Jean-Pied-de-Port.
18. Andurain de Maytie (Clément d'), homme de lettres, château de Maytie.....	Mauléon-Licharre.
19. Andurain de Maytie (Laurent d'), château de Maytie.....	Mauléon-Licharre.
20. Audurain (Julien d'), propriétaire.....	Tardets-Sorholus.
21. Aranzadi (Don Estanislao de), abogado.....	Pamplona (Nav.).
22. Aranzadi (Don Telesforo de), catedrático.....	Barcelona (Cat.).
23. Armagnague (Clément), curé.....	Charritte-de-Bas.
24. Armagnague (Charles), propriétaire.....	Viodos-Abense-de-bas.
25. Arraydou (Jean-Alexis), curé-doyen.....	Saint-Palais.
26. Arretz Léon), négociant, Temuco (Chili), ou.....	Ustaritz.
27. Arroquain (Jean-Baptiste d'), propriétaire.....	Mauléon-Licharre.
28. Arthez-Lassalle (Jacques d'), propriétaire, 45, rue Gassies... ..	Pau.

29. Arthez-Lassalle (Théodore d'),
propriétaire, rue Gambetta.....	Saint-Palais.
30. Ayçaguer (Jean), propriétaire,
rue Gambetta.....	Saint-Palais.
31. Azurmendi (Don Jose), presbi-
tero.....	Vergara (Guip.),
32. Baldivielso (Ignace), employé
de commerce, 14, rue Gambetta.	Bayonne.
33. Baraibar (Don Federico de),
catedratico.....	Vitoria (Al.).
34. Baratchart (Pierre), étudiant en
droit.....	Amendeux-Oneix.
35. Barbaste (Alfred), docteur en
médecine.....	Saint-Palais.
36. Barbaste (André), étudiant en
pharmacie.....	Saint-Palais.
37. Barnetche (Adrien), ancien re-
ceveur d'enregistrement.....	Saint-Jean-de-Luz.
38. Barthabure (Louis), conseiller
d'arrondissement.....	Saint-Palais.
39. Béguerie (Eugène), négociant.	Tardets-Sorholus.
40. Beignatborde (Michel), secré-
taire de la mairie.....	Urrugne.
41. Berdeco (Adolphe), maire.....	Amorots-Succos.
42. Berrogain (Alphonse), négo-
ciant.....	Saint-Palais.
43. Berrogain (Étienne), proprié-
taire-rentier.....	Luxe-Somberraute.
44. Bidart (Jean-Pierre), curé.....	Louhossoa.
45. Bidégaray (Raymond), agent en
douane.....	Hendaye.
46. Bisquey-d'Arraing (Jean-Bap-
tiste), propriétaire.....	Mauléon-Licharre.
47. Broussain (Pierre), docteur en
médecine, maire.....	Hâsparren.
48. Campagne (Amédée), notaire..	Saint-Palais.
49. Campagne (Maurice), principal
clerc de notaire.....	Saint-Palais.
50. Carrère (Alfred), propriétaire.	Labets-Bisquey.
51. Carricondo (Édouard), proprié-
taire.....	Cambo.

52. Cerciat (J. G.), directeur du
« Courrier de Bayonne ».....	Bayonne.
53. Chimitz (Pierre), ancien institu-
teur.....	Irissarry.
54. Chimitz (Pierre-Michel). con-
ducteur des Ponts et Chaussées..	Bayonne.
55. Choribit (Joseph), avocat, 4,
rue Lormand.....	Bayonne.
56. Colbert (Constans), étudiant en
médecine.....	Cambo.
57. Colin (Charles), juge de paix
d'Espelette.....	Ciboure.
58. Combes (Saint-Martin), étudiant
en médecine.....	Labastide-Villefranche
59. Constantin (Albert), docteur en
médecine.....	Tardets-Sorholus.
60. Couchot (Jean), étudiant en
droit, villa Joanes-Uhaldenia...	Ustaritz.
61. Croisœuil (Léonce de), capitaine
d'artillerie en retraite, conseiller
général.....	Urt.
62. Dargaignaratz (Alexandre),
pharmacien.....	Saint-Jean-de-Luz.
63. Darhanpé-d'Espeldoy (Émile),
ancien maire.....	Tardets-Sorholus.
64. Debibié (Emile), négociant...	Saint-Jean-de-Luz.
65. Delgue-Arana (Michel), négoc-
iant.....	Saint-Jean-de-Luz.
66. Detchevers (Martin), curé.....	Urepel.
67. Diesse (Alexandre), château de
Saint-Martin.....	Larressore.
68. Diesse (Joachim), château de
Saint-Martin.....	Larressore.
69. Diez (Carlos) représentant de
commerce.....	Mauléon-Licharre.
70. Dihigo (Charles), notaire.....	Mauléon-Licharre.
71. Dihinx (Marcel), rentier, maison
Personnaz, place du Réduit.....	Bayonne.
72. Dihinx (M ^{me}) (épouse du précéd-
ent).....	Bayonne.
73. Diriarth (Adolphe), avoué.....	Saint-Palais.

74. Diriarth (Jean-Baptiste), notaire.	Saint-Palais.
75. Diribarne (Jean-Baptiste), propriétaire	Saint-Palais.
76. Dubarry (Marcel), villa Martita, rue Gambarre.	Biarritz.
77. Duc (Louis), propriétaire.	Saint-Palais.
78. Dubalde (Pierre), propriétaire rentier, villa Enia.	Cambo.
79. Duhalt (Jean), étudiant.	Paris.
80. Duhart (Jean), électricien.	Saint-Jean-de-Luz.
81. Dubart (Michel), négociant, 12, rue de l'Échiquier, Paris, ou...	Ustaritz.
82. Dupuy (Paul), banquier, rue Thiers.	Saint-Palais.
83. Durruty (Étienne), docteur en médecine.	Hendaye.
84. Durruty (Simon), curé.	Mendionde.
85. Dutey-Harispé (Albert), 39, rue de Courcelles.	Paris.
86. Dutournier (Adrien), docteur en médecine.	Bayonne.
87. Echegaray (Don Carmelo de), cronista de las tres Provincias Vascongadas.	Guernica (Vize.)
88. Echeveste (Don Modesto), calle Garibay, 5, piso 1°.	San Sebastian (Guip.)
89. Echebeste (Don Prudencio), calle Garibay, 5, piso 1°.	San Sebastian (Guip.).
90. Eizaguirre (Don Jose de), abogado.	Tolosa (Guip.)
91. Elissabide (Dominique), juge de paix.	Mauléon-Soule.
92. Elissagaray (Renaud d'), député de Lesparre, château de Balognes.	Paullac (Gironde).
93. Elissague (Joachim), propriétaire.	Sain -Jean-de-Luz.
94. Ernautène (Arthur), docteur en médecine, rue Thiers.	Saint-Palais.
95. Errecart (Jean), instituteur.	Chéraute.
96. Estoueigt (Jean-Baptiste), maître	

coiffeur	Saint-Jean-de-Luz.
97. Etchart-Lohiol (Henri), pharmacien	Saint-Palais.
98. Etchats (Richard), maire, conseiller d'arrondissement	Beyrie.
99. Etchebarne (Jean-Émile), curé.	Urrugne.
100. Etchecoin (Jean), homme de lettres, 16, rue Cambacérès	Paris.
101. Etchecoin (Pierre), propriétaire	Saint-Palais.
102. Etchelecu (Jean), propriétaire.	Domezain.
103. Etcheto (Bernard), aumônier de l'Hospice des vieillards	Saint-Palais.
104. Etcheverry (Jean-Baptiste), propriétaire	Lantabat.
105. Etcheverry (Jules-Albert), fils.	Lantabat.
106. Etcheverry (Pierre), lieutenant de territoriale, rue Bourg-Neuf, 17	Bayonne.
107. Etcheverry-Duhalt (Charles d'), propriétaire, rue de Navarre	Mauléon-Soule.
108. Etcheverry-Duhalt (Pierre d'), rue de Navarre	Mauléon-Soule.
109. Etchevers (Tristan), négociant.	Saint-Jean-Pied-de-Port.
110. Fagalde (Jules), maire	Cambo.
111. Faisans (Félix), docteur en médecine	Saint-Palais.
112. Fargeot (Louis), notaire	Saint-Jean-de-Luz.
113. Fortabat (Charles), fils, villa des Tilleuls	Cambo.
114. Fourcade (Auguste), villa Saint-Rémy, route de Biarritz	Bayonne.
115. Galand (Prosper), capitaine de dragons en retraite	Saint-Palais.
116. Galdiano (Ramon-Ferrer), ingeniero	Pamplona (Nav.).
117. Garacotche (Pierre), curé doyen	Saint-Jean-Pied-de-Port.
118. Gelos (Édouard), artiste peintre, villa Argieder	Guéthary.
119. Gelos (Santiago), villa Ainge-	

ru-Azpia	Ciboure.
120. Gorozurreta (Don-Juan-Bautista, presbitero coadjutor	Maya (Nav.).
121. Goyeneche (Don Cruz), cura párroco	Maya (Nav.).
122. Goyenèche (Edmond), étudiant en médecine	Ustaritz.
123. Goyetche (Léonce), consul de Roumanie, 2, rue Vauban	Bordeaux (Gir.).
124. Goyheneixpé (Pierre), propriétaire	Mauléon-Licharre.
125. Gracy (Jean-Baptiste), curé ..	Athaxe.
126. Grattau (Jean), père, négociant	Bayonne.
127. Grattau (Gaston), fils, distillateur, quai Bergeret	Bayonne.
128. Guéraçague (Blaise), conseiller général	Saint-Palais.
129. Guéraçague (Pierre), notaire-maire	Saint-Palais.
130. Guerra (Don Juan-Carlos de), abogado, Palacio de Guerra	Mondragon (Guip.).
131. Halty-Teillery (Jean), propriétaire rentier, villa Elissetchea	Cambo.
132. Haran (Gaétan), propriétaire-rentier	Ainhoa.
133. Héguy (Jean-Baptiste), curé ..	Villefranque.
134. Herce (Don Juan-Bautista), négociant, calle San Marcial	San Sebastian (Guip.).
135. Heugas (Jean-Baptiste), conducteur des Ponts et Chaussées ..	Saint-Palais.
136. Heugas (Justin), docteur en médecine	Mauléon-Soule.
137. Hiriart (Léon), bibliothécaire-archiviste honoraire	Bayonne.
138. Hirigoyen (Miguel), agent en douane	Hendaye.
139. Hourcade (Arnaud), docteur en médecine	Espelette.
140. Hourcade (Bernard), rentier ..	Saint-Palais.
141. Hourcade (Rémy), professeur	

à l'Institut catholique de Toulouse	Saint-Palais.
142. Ibarnégaray (Jean), avocat, château d'Argava	Uhart-Cize.
143. Ilharreborde (Jean), négociant.	Lantabat.
144. Inda (Jean-Baptiste), docteur en médecine	Saint-Palais.
145. Inda (Don Pedro), cura parroco	Azpilcueta (Nav.)
146. Iraizoz (Don Basilio), cura parroco	Igueldo (Guip.).
147. Iriart (Michel), curé	Aldudes.
148. Iriart d'Etchepare (Louis d'), député des Basses-Pyrénées	Pau.
149. Iribarne (Dominique), ingénieur des Arts et Manufactures	Tardets-Sorholus.
150. Iribarne (Édouard), pharmacien	Tardets-Sorholus.
151. Iribarne (Jean), limonadier	Saint-Palais.
152. Iribarne (Jean-Pierre), négociant	Hendaye.
153. Ithurrealde (Sauveur), rentier, villa Etcheparia	Ustaritz.
154. Jaurgain (Benjamin), négociant	Mauléon-Licharre.
155. Jauretche (Félix), fils, négociant au Chili, ou	Cambo.
156. Joannatéguy (Dom Basile), aumônier des Bénédictines	Urt.
157. Juanchuto (Pierre), docteur en médecine, conseiller général	Cambo.
158. Juvérial-Martyr, Frère des Écoles chrétiennes, institut Saint-Bernard	San Sebastian.
159. Lacoste (Alexandre-Joseph), villa Joanes-Uhaldenia	Ustaritz.
160. Lacoste (Jean), entrepreneur, villa Hardoiencia	Cambo.
161. Lacoste (Pierre), suppléant au juge de paix, villa Mendigain	Cambo.
162. Lafond (Fernand), voyageur	

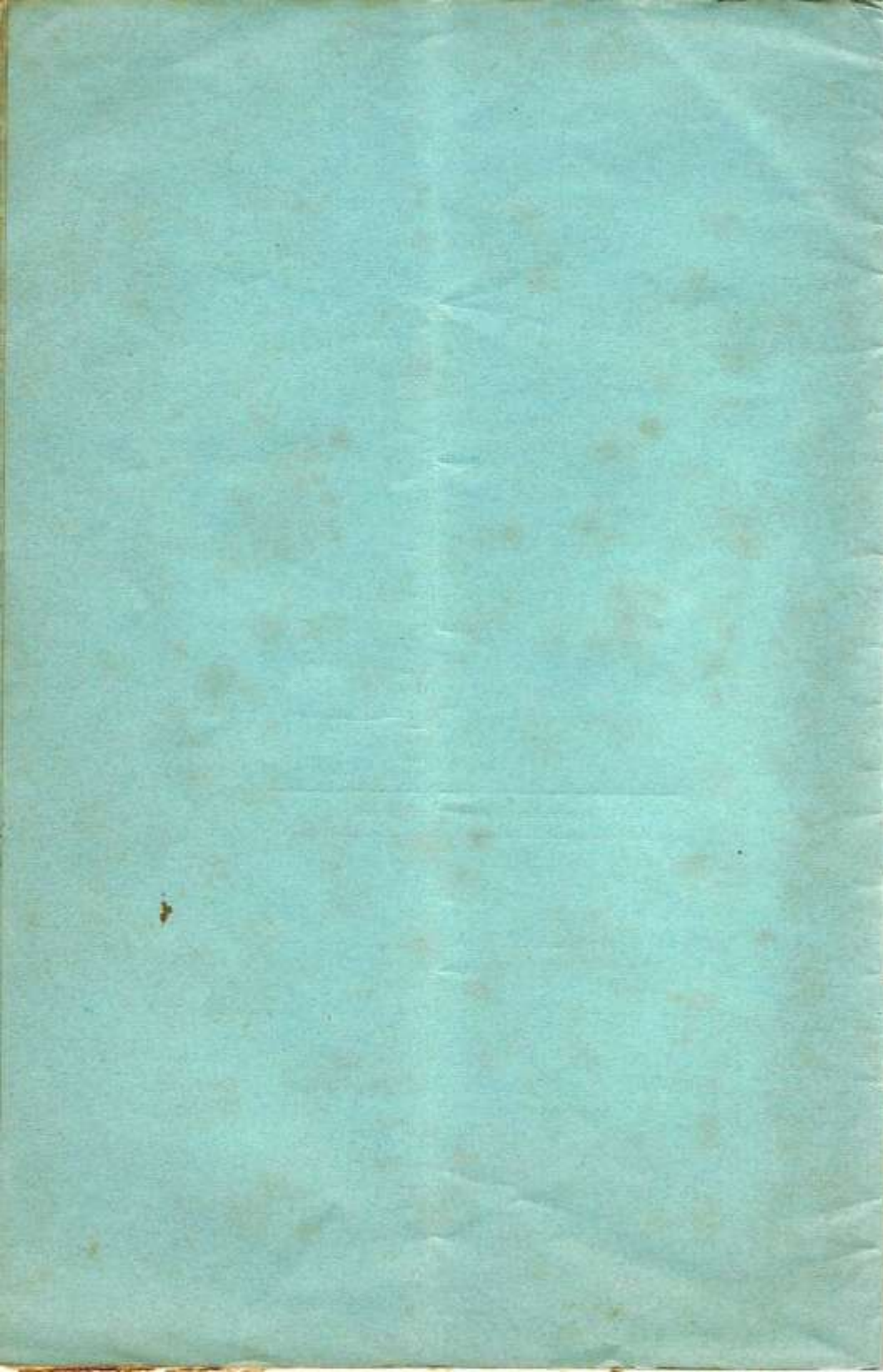
de commerce, 30, rue des Carmes.	Dax (Landes).
163. Landerreche (Martin), professeur	Espelette.
164. Lanusse (Jean-Pierre), entrepreneur.	Saint-Jean-de-Luz.
165. Lapeyre (André), étudiant en médecine.	Béhobie.
166. Larraïdy (Émile), docteur en médecine, conseiller général.	Hasparreu.
167. Larre (Amédée), docteur en médecine.	Irissarry.
168. Larréa (Dominique), pharmacien.	Saint-Jean-de-Luz.
169. Larregain (Jean), missionnaire diocésain.	Hasparren.
170. Larrieu (Félix), docteur en médecine.	Montfort-l'Amaury
(Seine-et-Oise).
171. Larrouy (Jacques), curé.	Beyrie.
172. Lartigau (N.), ancien instituteur.	Garris.
173. Lascor (Jean-Baptiste), voyageur de commerce, 14, rue d'Espagne.	Bayonne.
174. Lopez de Mendizabal (Isaac), abogado.	Tolosa (Guip.).
175. Manauton (Jean), voyageur de commerce (distillerie Izarra).	Hendaye.
176. Marot (Jean-Baptiste), ancien instituteur.	Ahetze.
177. Maysonnave (Pierre), retraité.	Escos.
178. Maysonnave (Émile), rentier, rue Lapompe, 92.	Paris.
179. Menditte (Auguste de), curé.	Ordarp.
180. Menditte (Justin de), curé-doyen.	Tardets-Sorholus.
181. Monzon (Don Domingo-Vicente de), abogado.	Vergara (Guip.).
182. Morbieu (Léonce), propriétaire.	Saint-Palais.
183. Muguelar (Étienne), industriel	Mauléon-Licharre.

184. Mujica (Don Gregorio de) ingénieur industriel.....	Fuenterrabia (Guip.).
185. Mujica (Don Serapio de), inspecteur de archives municipales de Guipuzcoa.....	Fuenterrabia (Guip.).
186. Noguez (Léon), huissier.....	Saint-Jean-de-Luz.
187. Orcaiztegui (Don Patricio), cura arcipreste.....	Tolosa (Guip.).
188. Ormechea (Don Pedro Antonio), presbitero coadjutor.....	Ajanguiz (Visc.).
189. Palassie (Xavier), villa Alzuya.	Cambo.
190. Pardo (Jean-Baptiste), agent en douane.....	Hendaye.
191. Petit (Carlos), notaire.....	Saint-Jean-de-Luz.
192. Petit de Meurville (Louis), publiciste, 16, rue de Berlin.....	Paris.
193. Portal (Pierre de), propriétaire.....	Mauléon-Licharre.
194. Pradet-Balade (Léon), député de Mauléon.....	Rivehaute.
195. Saint-Jayme (Frédéric de), conseiller général.....	Saint-Palais.
196. Saint-Macary (Eugène), rentier, avenue Henri-Martin, 78...	Paris.
197. Saint-Martin (Léon), vétérinaire.....	Urrugne.
198. Sala (N.), père, propriétaire rentier.....	Guetaria (Guip.).
199. Sala (N.), fils, propriétaire rentier.....	Guetaria (Guip.).
200. Salaberry (Jean-Claude), notaire.....	Iholdy.
201. Sallaberry (Eugène), notaire.	Mauléon-Soule.
202. Sallano (Gustave), négociant..	Aïcirits.
203. Sancinena (Sébastien), négociant.....	Urrugne.
204. Sarri (Joseph), 10, rue Lormand.....	Bayonne.
205. Saubidet (Joseph), négociant.	Mauléon-Licharre.
206. Sauzède (Frédéric), médecin major de 1 ^{re} classe en retraite...	Mauléon-Licharre.

207. Schlaegel (Paul), curé.....	Cambo.
208. Souberbielle (Maurice), docteur en médecine, maire.....	Ustaritz.
209. Souhy (Adrien de), conseiller général.....	Mauléon-Licharre.
210. Souhy (Amarant de), fils.....	Mauléon-Licharre.
211. Souhy (Jean de), fils.....	Mauléon-Licharre.
212. Teillery (Jean), propriétaire...	Cambo.
213. Teillery (Albert), pharmacien.	Cambo.
214. Vicendoritz (Marcel), propriétaire.....	Saint-Jean-de-Luz.
215. Vikendi (Don Pedro), industriel, calle Puerto.....	San Sebastian (Guip.).
216. Weisse (Auguste), pharmacien.....	Mauléon-Licharre.
217. Weisse (Louis), comptable...	Mauléon-Licharre.
218. Yarza (Don Ramon Adan de), ingeniero.....	Mondragon (Guip.).
219. Zabala (Don Alfonso), cura párroco.....	Hernani (Guip.).

Ohart uni. — Bilzar lagunen urthetik urtherako emaitza, berrogoi sosetarik hirur liberatarat altchatua da.

Note. — La cotisation annuelle a été majorée de 1 franc, c'est-à-dire, portée de 2 à 3 francs.

MACON, PNOTAT FRÈRES, IMPRIMEURS
